

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Thelma Leimuvaara
**Diskurssit Gazan konfliktin uutisoinnissa
2023–2025**

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Viestintätieteiden kandidaatintutkielma
Viestintätieteiden koulutusohjelma

Vaasa 2026

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Thelma Leimuvaara		
Tutkielman nimi:	Diskurssit Gazan konfliktin uutisoinnissa 2023–2026		
Tutkinto:	Humanististen tieteiden kandidaatti		
Koulutusohjelma:	Viestintätieteiden koulutusohjelma		
Opintosuunta:	Viestintätieteet		
Työn ohjaaja:	Teija Waaramaa		
Valmistumisvuosi:	2026	Sivumäärä:	30

TIIVISTELMÄ:

Tämä kandidaatintutkielma tarkastelee Helsingin Sanomien Israel–Palestiina-konfliktia koskevaa uutisointia diskurssianalyysin avulla. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisia merkityksiä ja näkökulmia Helsingin Sanomat rakentaa konfliktista, ja miten eri osapuolet, tapahtumat ja syy-seuraussuhteet esitetään lukijoille. Konfliktin uutisoinnissa media ei ole neutraali välittäjä, vaan aktiivinen merkitysten tuottaja, jonka sanavalinnat, otsikointi ja kontekstointi ohjaavat yleisön tulkintoja. Aineistona käytettiin Helsingin Sanomien uutisia ajanjaksolla 7.10.2023–7.10.2025, jolloin uutisointi oli erityisen intensiivistä.

Helsingin Sanomien uutisoinnissa esiintyy useita diskursseja. Turvallisuus- ja puolustusdiskurssi esittää Israelin toimet puolustuksellisina ja strategisina, ja Hamas kuvataan aktiivisena toimijana. Humanitaarinen diskurssi korostaa Gazan siviilien, erityisesti lasten, kokemaa kärsimystä ja heidän rajoitettua vaikutusmahdollisuuttaan tilanteessa. Diplomatia- ja rauhandiskurssi tuo esille neuvottelut ja tulitaukosopimukset hallinnollisina prosesseina, kun taas terrorismidiskurssi tuo esiin Hamasin roolia konfliktin jatkumiseen liittyvänä tekijänä. Sanavalinnat ja asiantuntijalausemukset ohjaavat lukijan käsitystä konfliktin syistä ja osapuolten rooleista, ja humanitaarinen diskurssi tuo esille siviilien aseman tilanteessa.

Tutkimus osoittaa, että Helsingin Sanomien uutisoinnissa Israelin näkökulma ja turvallisuuskysymykset korostuvat usein enemmän kuin palestiinalaisten näkökulma. Median kielelliset ja rakenteelliset valinnat rakentavat merkityksiä, jotka ohjaavat yleisön tulkintoja konfliktin oikeuksista, vastuista ja moraalisisista kysymyksistä. Näin media toimii sekä informaation välittäjänä että symbolisena vallankäyttäjänä, mikä vaikuttaa siihen, miten pitkäkestoinen ja monimutkainen kansainvälinen kriisi esitetään ja ymmärretään suomalaisessa mediaympäristössä.

AVAINSANAT: Helsingin Sanomat, uutisointi ja media, Israel-Palestiina-konflikti, Lähi-idän konflikti, mediatutkimus

Sisällys

Johdanto	4
2. Konfliktin historiallinen tausta	9
3 Tutkimuksen aineisto ja menetelmä	12
3.1 Diskurssianalyysi	15
3.2 Diskurssit ja valta	16
3.3 Representaatiot ja media	17
4 Diskurssit Helsingin Sanomien uutisartikkeleissa	19
5 Pohdinta ja johtopäätökset	25
Lähteet	28
Liitteet	30

Johdanto

Palestiina–Israel-konflikti on yksi kansainvälisen uutisjournalismin keskeisimmistä ja seuratuimmista aiheista. Konfliktin käsittely mediassa vaikuttaa olennaisesti siihen, miten konflikti ymmärretään ja tulkitaan. Media ei ainoastaan välitä tietoa tapahtumista, vaan myös rakentaa merkityksiä valintojen, painotusten ja kielellisten ratkaisujen kautta. Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan, millaisia diskursseja Palestiina–Israel-konfliktista tuotetaan Helsingin Sanomien uutisartikkeleissa.

Israel–Palestiina-konflikti on ollut pitkäkestoinen ja monimutkainen kansainvälinen kriisi, jonka uutisointi heijastaa niin toimittajien, toimitusten kuin yleisön odotuksia. Helsingin Sanomat on pyrkinyt tarjoamaan lukijoille yleiskuvaa konfliktista ja taustoitusta. Kuitenkin sen linjassa on historian saatossa ilmennyt merkittäviä vaihteluita. Vuonna 2014 Helsingin Sanomat julkaisi uutisen *”Lähi-idän kriisin tausta – viisi perusasiaa Israelin ja palestiinalaisten konfliktista”*, jonka tarkoituksena oli tarjota yleiskuva konfliktista (HS, 10.7.2014). Uutista on kuitenkin kritisoitu siitä, että esimerkiksi termit *”yhteenotot”* ja *”väkivallan kierre”* saattavat hämärtää konfliktin rakenteellisia ja poliittisia syitä. Tämä osoittaa sen, että median käyttämällä sanavalinnoilla ja ilmaisutavoilla on vaikutusta siihen, miten lukijat ymmärtävät konfliktin ja sen osapuolet.

Vuosien varrella Helsingin Sanomien uutisoinnissa on havaittu muutoksia siinä, miten lehden tekstit kehystävät osapuolia. 2010-luvun alkupuolella uutisissa käytettiin usein neutraaleja termejä kuten *”yhteenotot”* tai *”väkivallan kierre”*. Tämä saattoi hämärtää konfliktin rakenteellisia ja poliittisia syitä ja jättää osapuolten vastuut vähemmälle tarkastelulle (HS, 10.7.2014). Tällöin raportointi saattoi näyttää tasapainoisemmalta sanavalintojen tasolla, vaikka syvällisempi analyysi puuttui.

Helsingin Sanomat on myös kohdannut sanavalintoihin ja ilmaisutapoihin liittyvää kritiikkiä uutisoidessaan Palestiinan ja Israelin konfliktista. Helsinki Times julkaisi (15.12.2023) artikkelin Sanomatalolla järjestetystä mielenosoituksesta, joka kohdistui Helsingin Sanomien toimitukseen. Mielenosoituksessa osallistujat kritisoivat lehden ta-

paa raportoida Israel–Palestiina-konfliktista. Mielenosoittajat vaativat totuudenmukaisempaa ja tasapainoisempaa uutisointia, tarkkaa terminologiaa sekä asiantuntijoiden kuulemista journalististen käytäntöjen varmistamiseksi. He myös korostivat, että Israelin toimia tulisi käsitellä apartheidina ja kansanmurhana. Tilaisuudessa jaettiin muun muassa sanomalehden pastisseja, jotka sisälsivät luotettaviin lähteisiin perustuvaa uutisointia, jonka he kokivat puuttuvan lehden julkaisuista (Helsinki Times, 15.12.2023).

Uudemmassa uutisoinnissa, erityisesti vuoden 2021 Gazan konfliktin ja vuoden 2023 Hamasin hyökkäyksen yhteydessä, HS:n tekstit kehystivät selkeästi Hamasin hyökkäyksen aggressioiden ja Israelin oikeutena puolustautua (HS, 07.10.2023). Tämä osoittaa, että median neutraaliudessa on siirrytty kohti Israelin turvallisuusuhkien ja puolustuksen korostamista. Samaan aikaan pyritään tarjoamaan myös historian ja poliittisten taustojen kontekstia. Kritiikki on kuitenkin nostanut esiin, että palestiinalaisten näkökulma ei aina välity lukijalle yhtä vahvasti, mikä heijastaa puolieroa median kehystystavassa ja sanavalinnoissa.

Nykypäivän Helsingin Sanomien uutisoinnissa Israel–Palestiina-konfliktin osapuolten kuvaaminen on tarkentunut ja monitasoistunut verrattuna aiempaan. Vuoden 2024 aikana HS on julkaissut esimerkiksi analyysejä, joissa käsitellään sekä Hamasin hyökkäyksen väkivaltaa että Israelin sotatoimien ja Gazan humanitaarisen tilanteen seurauksia. Ihmisöikeusorganisaatioiden raportteja on myös siteerattu, kuten uutinen siitä, että Israelin toimet Gazassa ovat johtaneet merkittävään määrään palestiinalaisuhreja (HS, 24.02.2024). Samalla on huomattu, että toimittajien sosiaalisen median käyttö ja siihen liittyvä keskustelu ovat herättäneet pohdintaa siitä, miten toimittajat ilmaisevat itseään sotaan koskeissa aiheissa, mikä heijastaa HS:n pyrkimystä erottaa journalistinen raportointi henkilökohtaisista mielipiteistä (HS, 24.02.2024).

Helsingin Sanomien uutisoinnissa on myös havaittavissa ajoittaisia eroja sen mukaan, milloin konflikti on saanut kansainvälistä huomiota, kuten sota-aaltojen tai merkittävien poliittisten tapahtumien aikana. Esimerkiksi vuoden 2021 Gazan konfliktin yhteydessä

lehti julkaisi useita artikkeleita, joissa raportointi pyrki sekä kertomaan välittömästä väkivallasta että selittämään historiallisia ja poliittisia taustoja. Kriittiset lukijat ovat kuitenkin nostaneet esiin, että uutisointi painottui usein Israelin sotilaallisiin toimiin ja turvallisuushkiin, mikä voi osaltaan muokata lukijan käsitystä konfliktin luonteesta ja osapuolten rooleista (HS, 15.5.2021).

Helsingin Sanomien Israel–Palestiina-uutisointi heijastaa median tasapainoilua neutraalin raportoinnin ja lukijoiden odotusten välillä. Sanavalinnat, otsikointi ja kontekstointi vaikuttavat siihen, miten konfliktin monimutkaisuus välittyy yleisölle. Samalla ne paljastavat median vastuullisuuden ja haasteet kansainvälisen kriisin esittämisessä ymmärrettävästi ja oikeudenmukaisesti.

Tapio Kujala julkaisi vuonna 2012 missä hän selvitti, miten median ja journalismin käytännöt ovat osa konfliktin välittämistä ja diskurssien rakentamista. Väitöskirjassa Kujala analysoi, millaisia paineita journalistit kohtaavat raportoidessaan Israel-Palestiina-konfliktista (Kujala, 2012). Väitöskirjassa tulee ilmi, miten eri poliittiset ja ideologiset tekijät muovaavat heidän työtään. Kujala korostaa eettisten valintojen merkitystä ja sitä, miten toimittajat rakentavat raportteja monimuotoisessa mediaympäristössä. Kujalan tutkimus osoitti, että media ei ole neutraali välittäjä. Media on osa laajempaa vallankäyttöjärjestelmää. Toimijat pyrkivät vaikuttamaan yleisön narratiiveihin ja yleisön käsityksiin. Tutkimus osoittaa, että Israel–Palestiina konfliktin uutisointi rakentuu erilaisten valtasuhteiden, lähdekäytäntöjen ja journalististen paineiden kautta. Tämä auttaa ymmärtämään myös Helsingin Sanomien uutisissa ilmeneviä diskursseja.

Kansainvälisessä mediakentässä eri uutislähteet rakentavat diskursseja usein hyvin erilaisilla tavoilla, mitkä heijastavat sekä poliittisia että kulttuurisia näkökulmia. El Damanhoury ja muut (2025) tarkastelivat kriittisen diskurssianalyysin avulla Al Jazeera Englishin ja BBC:n uutisointia vuoden 2023 Israel–Gaza-sodan alkuvaiheista ja havaitsivat merkittäviä eroja siinä, miten nämä kaksi suurta mediaa representoivat konfliktin toimijoita ja

tapahtumia. Tutkimuksessa analysoitiin sitä, miten uutisissa kuvataan toimijoiden roolia, intertekstuaalisuutta, sekä leksikaalisia valintoja, kuten voimakkaasti latautuneiden termien käyttöä (El Damanhoury ja muut, 2025).

Tulokset osoittivat, että Al Jazeera pyrki tarjoamaan laajemman ja tasapainoisemman näkökulman, lainaamalla runsaammin palestiinalaisia lähteitä ja tuomalla esille konfliktin eri osapuolten kokemuksia. BBC sen sijaan painotti enemmän virallisia lähteitä ja instituutioita, korosti israelilaisten toimien puolustamista ja vältteli voimakkaasti latautuneita termejä, kuten “genocide” [kansanmurha] tai “war crimes” [sotarikokset]. Tutkimuksen mukaan tämä ero heijastaa paitsi toimituksellisia linjauksia, myös laajempia kulttuurisia ja geopoliittisia näkökulmia. Nämä näkökulmat muokkaavat uutisointia ja yleisön tulkintaa konfliktista (El Damanhoury ja muut, 2025).

El Damanhoury ja muut korostavat, että kielelliset ja rakenteelliset valinnat eivät ole neutraaleja, vaan ne voivat vahvistaa tiettyjä narratiiveja ja samalla marginalisoida toisen osapuolen näkökulman. Vertailu osoittaa myös, että kansainvälisen median yleisö saa konfliktista hyvin erilaisen kuvan sen mukaan, seuraako se länsimaista vai ei-länsimaista uutislähdettä. Näin ollen diskurssianalyysi paljastaa, miten uutisoinnin kielelliset ja rakenteelliset ratkaisut rakentavat medialukujärjestelmiä, jotka vaikuttavat siihen, millaisena konflikti globaalissa julkisessa keskustelussa nähdään.

Tutkimuskysymys:

Millaisia diskursseja Helsingin Sanomien Israel–Palestiina-konfliktia koskevassa uutisoinnissa rakentuu?

Aihetta tutkitaan, sillä kyseinen konflikti on yksi puhuttavimmista kansainvälisistä kriiseistä, joka saa paljon mediahuomiota. Tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia diskursseja Helsingin Sanomat rakentaa Israel-Palestiina konfliktista uutisartikkeleissa.

Tarkoituksena on tutkia, miten eri osapuolia. Diskurssianalyysin avulla pyritään tunnistamaan sekä kielellisiä että rakenteellisia valintoja, jotka vaikuttavat lukijan tapaan ymmärtää konfliktia.

2. Konfliktin historiallinen tausta

Israel–Palestiina-konflikti on ollut viime vuosina laajasti tutkimuksen kohteena, erityisesti vuoden 2023 lokakuun tapahtumien jälkeen. 7.10.2023 terroristijärjestö Hamas toteutti laajamittaisen hyökkäyksen Etelä-Israelissa. Hyökkäys kohdistui erityisesti juutalaisiin asutuksiin ja hyökkäyksen seuraukset olivat erittäin laajat ja vakavat. Hyökkäyksen seurauksena yli 1 200 menehtyi ja tuhansia loukkaantui. Osa uhreista oli siiviilejä eri ikäryhmistä (Dostri, 2023, s. 2–4). Tutkimuksissa tarkastellaan, millaisia ilmaisutapoja uutisoinnissa käytetään ja sitä, miten nämä valinnat vaikuttavat konfliktin ymmärtämiseen. Yleisesti aiemmissa tutkimuksissa korostuu ajatus siitä, että media ei ainoastaan raportoi tapahtumista, vaan aktiivisesti rakentaa merkityksiä esimerkiksi kuvilla, sanavalinnoilla ja otsikoinnilla (Ali ja muut, 2024, s. 2). Suomalaisia tutkimuksia aiheesta löytyy melko suppeasti, minkä vuoksi se on nyt tutkimuksen kohteena.

Osmanien valtakunnan hajoaminen ensimmäisen maailmansodan jälkeen muodosti perustan modernin Lähi-Idän poliittiselle rakenteelle. Alue, joka oli aiemmin ollut osa laajaa ja monikulttuurista imperiumia, jaettiin eurooppalaisten suurvaltojen toimesta niiden omien tavoitteiden mukaisesti (Juusola, 2023). Ison-Britannian ja Ranskan välinen Sykes–Picot-sopimus ja sitä seurannut mandaattijärjestelmä loivat valtiorajoja, jotka eivät perustuneet alueen historiaan tai väestörakenteeseen. Tämä ulkopuolelta ohjattu valtioiden muodostaminen synnytti rakenteellista epävakautta, joka näkyy Lähi-idän konflikteissa edelleen (Juusola, 2023).

Juusolan mukaan Palestiinan alueella nämä kehityskulut olivat erityisen merkittäviä. Alue ei ollut Osmanien valtakunnan aikana itsenäinen hallinnollinen kokonaisuus (Juusola, 2023). Siitä muodostui brittimandaatin aikana kilpailevien kansallisten projektien kohde. Juutalainen siirtolaisuus Palestiinaan alkoi jo 1800-luvun lopulla ja vahvistui sionistisen liikkeen nousun myötä 1900-luvun alussa. Sionistinen liike pyrki aktiivisesti saamaan eurooppalaisten suurvaltojen tuen tavoitteelleen perustaa juutalainen kansallinen kotimaa Palestiinaan. Iso-Britannian antama Balfourin julistus vuonna 1917 oli kes-

keinen poliittinen käännekohta, sillä se antoi sionistiselle liikkeelle kansainvälistä legitimitettä samalla, kun Palestiinan arabiväestön poliittiset oikeudet jäivät taka-alalle (Juusola, 2023).

Toisen maailmansodan jälkeen Palestiinan kysymys kytkeytyi entistä tiiviimmin kansainväliseen politiikkaan. Holokausti ja juutalaisten kokemukset vainosta Euroopassa vahvistivat kansainvälisen yhteisön halukkuutta tukea juutalaisen valtion perustamista. Vuonna 1948 Israelin valtion perustaminen oli seurausta pitkään jatkuneista historiallisista prosesseista, mutta se johti samalla uuteen konfliktiin Palestiinan arabiväestön ja naapurivaltioiden kanssa (Juusola, 2023). Palestiina–Israel-konflikti ei siten ole yksittäinen tai äkillinen tapahtuma, vaan seurausta Osmanien valtakunnan hajoamisesta, eurooppalaisesta kolonialismista, ristiriitaisista suurvaltapoliittisista lupauksista sekä nationalististen liikkeiden välisestä vastakkainasettelusta (Juusola, 2023).

Hyökkäystä seurasi Israelin laajamittainen sotilaallinen vastatoimi Gazan alueella, johon sisältyi ilmaiskuja, maahyökkäys sekä Gazan saarron kiristäminen. Konfliktin eskaloituminen johti nopeasti merkittävään humanitaariseen kriisiin, erityisesti Gazan siviiliväestön keskuudessa. Kansainväliset järjestöt ja valtiot reagoivat tilanteeseen vaihtelevasti, ja konfliktista tuli keskeinen aihe globaalissa uutisoinnissa ja poliittisessa keskustelussa (Juusola, 2025).

Lokakuun 2023 tapahtumat nostivat Israel–Palestiina-konfliktin uudelleen kansainvälisen median keskiöön. Uutisoinnissa korostuivat erityisesti siviiliuhrit, turvallisuuskysymykset sekä konfliktin moraaliset ja oikeudelliset ulottuvuudet. Samalla eri medioiden välillä ilmeni merkittäviä eroja siinä, miten tapahtumien syitä, osapuolten vastuuta ja konfliktin historiallista taustaa käsiteltiin.

Näiden historiallisten ja ajankohtaisten tapahtumien vuoksi Israel–Palestina konfliktin uutisointi on erityisen altis poliittisille ja moraalisille tulkinnoille (Entman, 1993, s. 51–58). Media ei ainoastaan raportoi tapahtumista vaan se myös muokkaa sitä, miten konfliktin osapuolet, syyt ja seuraukset esitetään maailmalle. Uutisointi voi esimerkiksi korostaa tiettyjä näkökulmia, uhreja tai uhkia, jolloin toiset tulkinnat jäävät huomioinnin

ulkopuolelle (Ibrar, & Khan, 2025, s. 42–43). Wolfsfeldin (2004, luku 1) mukaan media toimii konfliktitilanteissa osana poliittista prosessia ja sen tuottamat kehykset voivat vaikuttaa siihen, miten yleisö ymmärtää konfliktin oikeutuksia, vastuuta ja ratkaisumahdollisuuksia. Tämän vuoksi diskurssianalyysi on perusteltu lähestymistapa konfliktin tarkasteluun. Erityisesti suomalaisessa kontekstissa aihetta on tutkittu melko vähän, mikä korostaa tarvetta tarkastella, millaisia representaatioita ja diskursseja suomalainen uutismedia tuottaa Israel–Palestiina-konfliktista.

Medialla on merkittävä rooli vallankäytössä yhteiskunnassa. Media voi asettaa tavoitteita korostamalla tiettyjä uutisaiheita ja teemoja, mutta samalla voivat rajoittaa merkittävästi tietoa, jonka avulla ymmärrämme ympäröivää maailmaa (Berry, 2011, luku 2). Aiemmissa tutkimuksissa on havaittu, että länsimainen media esittää Israel–Palestiina-konfliktin usein epäsymmetrisenä mutta kielellisesti symmetrisenä: osapuolet näyttävät uutiskielessä näennäisesti tasavertaisina, vaikka todellisuudessa sotilaallinen ja poliittinen valta on epätasaisesti jakautunut (Berry, 2011, luku 2). Lisäksi uutisoinnissa korostetaan usein yksittäisiä väkivallantekoja ja niiden välittömiä seurauksia, kun taas konfliktin rakenteelliset ja historialliset syyt jäävät vähälle huomiolle (Berry, 2011, luku 6).

3 Tutkimuksen aineisto ja menetelmä

Tämän tutkimuksen aineisto rajattiin Helsingin Sanomien Israel–Palestiina-sotaa käsitteleviin uutisteksteihin, sillä lehti on Suomen suurin ja vaikutusvaltaisin valtakunnallinen sanomalehti. Rajaus tekee mahdolliseksi tarkastella, millaisia merkityksiä ja näkökulmia valtamediassa välitetään laajalle yleisölle. Aineistoa kerättiin ajanjaksolta 07.10.2023–7.10.2025, joka valittiin siksi, että kyseinen aika oli konfliktin uutisoinnin kannalta erityisen tapahtumarikas ja tuotti runsaasti sisältöä. Näin voitiin analysoida, millaisia diskursseja nousi esiin tilanteessa, jossa uutisoinnin määrä oli suurimmillaan. Aineistoon sisällytettiin vain sellaiset tekstit, jotka käsittelivät suoraan konfliktia tai sen kannalta keskeisiä tapahtumia, jotta analyysin keskiössä oli tutkimuskysymyksen kannalta olennainen uutinen. Aineiston määrä pidettiin rajattuna, jotta tekstien kielellisiä ja viestinnällisiä piirteitä voitiin tarkastella yksityiskohtaisesti. Rajauksen tavoitteena oli luoda selkeä ja hallittava kokonaisuus, mikä mahdollisti Helsingin Sanomien konfliktia koskevan uutisoinnin systemaattisen analyysin. Ensimmäinen tutkittu uutinen:

Ensimmäinen tutkittava uutinen on: "Tutkija: Hamasin "epätoivoinen" hyökkäys kertoo, että Israelin tiedustelu on epäonnistunut". Ensimmäinen Helsingin Sanomien uutinen on noudettu 7.10.2023 Helsingin Sanomien verkkosivuilta (Helsingin Sanomat, 07.10.2023). Uutisessa tarkastellaan äkillistä Hamasin hyökkäystä Israeliin ja sen historiallisia ja poliittisia osapuolia. Asiantuntijan Timo R. Stwartin mukaan monet israelilaiset rinnastavat nykyiset tapahtumat vuoden 1973 sotaan, sillä molempiin liittyi merkittävä tiedustelun epäonnistuminen ja hyökkäyksen yllätyksellisyys. Uutisessa (07.10.2023) ilmenee, että hyökkäystä voidaan pitää laajana ja syitä voidaan ymmärtää Gazan pitkään jatkuneen poliittisen ja taloudellisen epävakauden pohjalta. Stewart korostaa, että Gaza on täysin riippuvainen ulkopuolisesta avusta, sillä Gazassa ei ole omia luonnonvaroja, eikä taloudellisia mahdollisuuksia pärjätä itsenäisesti. Tämä on lisännyt jännitteitä palestiinalaisten välillä, erityisesti Hamasin ja ikääntyvän palestiinalaishallinnon välillä, sekä voimistunut kilpailu tulevasta poliittisesta valtatyhjiöstä (HS, 07.10.2023).

Israel vastasi hyökkäykseen ilmaiskulla Gazaan ja lisäsi sotilasjoukkoja raja-alueelle. Uutisen (HS, 07.10.2023) mukaan täysimittaista maahyökkäystä pidetään epätodennäköisenä suurten tappioriskien vuoksi, mutta hyökkäys ei ole täysin poissuljettu vaihtoehto.

Toinen tutkittava uutinen on: "Israelin ilmaiskussa Gazaan on kuollut enemmän lapsia kuin missään lähihistorian sodissa, kertoo järjestö". Tässä uutisessa käsitellään brittiläisen Airwars-järjestön tuoretta analyysiä, missä selvitettiin Gazan sodan ensimmäisen kuukauden siviiliuhreja lokakuussa 2023 (HS, 18.12.2024). Analyysin mukaan Israelin ilmaiskujen aiheuttama siviilikärsimys oli laajuudeltaan poikkeuksellista verrattuna kaikkiin muihin 2000-luvulla tutkittuihin konflikteihin. Raportin mukaan lokakuun aikana iskuissa menehtyi 5 139 siviiliä, joista lähes 2 000 oli lapsia. Tämä on poikkeuksellista, sillä lapsiuhreja oli enemmän kuin missään aiemmissa järjestön tutkimissa sodissa ensimmäisen kuukauden aikana (HS, 18.12.2024). Airwarsin mukaan Gazan pommitusten volyyymi ylitti selvästi esimerkiksi Yhdysvaltojen aiemmat operaatiot Mosulissa ja Raqqassa. Järjestö kokosi arvionsa avoimista lähteistä, virallisista tiedoista ja medialähteistä, ja on tähän mennessä vahvistanut 606 iskuja. Iskuista 26:ssa uhrien joukossa oli todistetusti myös taistelijoita, mikä viittaa iskujen laajaan siviilivaikutukseen (HS, 18.12.2024).

Uutisen (HS, 18.12.2024) mukaan Israel kiistää raportin luvut. Kansainväliset toimijat, kuten YK ja Ihmisoikeusjärjestö ovat huolissaan toimien lainmukaisuudesta. Samaan aikaan Gazan terveysviranomaiset raportoivat sodassa kuolleen yli 45 000 ihmistä ja haavoittuneen yli 107 000, ja noin kaksi miljoonaa ihmistä on joutunut pakenemaan kodeistaan (HS, 18.12.2024).

Kolmas tutkittava uutinen: "Israelin puolustusministeri määräsi armeijan valtaamaan lisää alueita Gazasta". Uutisessa Israelin puolustusministeri Israel Katz on käskennyt armeijaa valtaamaan lisää alueita Gazasta ja uhkaa pysyvällä miehityksellä, ellei Hamas vapauta israelilaisia panttivankeja. Hänen mukaansa Israel voi myös perustaa puskuri-

vyöhykkeitä Gazaan suojellakseen omia siviilejään ja sotilaitaan. Sotilasoperaatiot jatkuvat, kunnes panttivangit on vapautettu ja Hamas kukistettu. Gazan viranomaisten mukaan viime päivien taisteluissa on kuollut yli 500 ihmistä. Hamas ja muut palestiinalaisyhdistykset pitävät yhä hallussaan kymmeniä panttivankeja, joista osa on kuollut (HS, 21.4.2025).

Seuraava tutkittava uutinen on: "Gazan tulitauko voimaan sunnuntaina aamulla". Tässä Helsingin sanomien uutisessa (HS, 18.01.2025) raportoidaan, että Gazaan sovittu tulitauko astuu voimaan sunnuntaina klo 8.30 paikallista aikaa Qatarin ulkoministeriön mukaan. Israelin hallitus hyväksyi sopimuksen pitkien neuvottelujen jälkeen, vaikka osa ministereistä vastusti sitä. Äänestyksessä enemmistö kannatti tulitaukoa, ja turvallisuuskaabinetti oli hyväksynyt sen jo aiemmin.

Tulitauon julkistamisesta huolimatta Israel on jatkanut pommituksia Gazassa, myös tiheästi asutuilla alueilla. Palestiinalaisviranomaisten mukaan iskuissa on kuollut ainakin 116 ihmistä. Asiantuntijan arvion mukaan Israelin asevoimat saattavat jatkaa hyökkäyksiä aina tulitauon alkamiseen saakka (HS, 18.01.2025).

Viimeinen tutkittava uutinen on: "Hamasin iskusta tulee tänään kaksi vuotta, mutta rauha on ehkä lähempänä kuin kertaakaan aiemmin". Uutisessa (HS, 7.10.2025) raportitiin siitä, että kyseisenä päivänä tuli täyteen tasan kaksi vuotta Hamasin iskusta Israeliin, jossa kuoli noin 1 219 ihmistä ja 251 otettiin panttivangeiksi. Isku johti Israelin laajamittaiseen sotaan Gazassa, minkä seurauksena alueen infrastruktuuri on suurelta osin tuhoutunut ja YK on todennut Gazassa vallitsevan nälänhädän. Gazan terveysministeriön mukaan sodassa on kuollut ainakin yli 67 000 ihmistä ja sadat tuhannet ovat menettäneet kotinsa. YK:n riippumaton tutkintakomissio arvioi vuonna 2024, että Israel on syyllistynyt kansanmurhaan täyttäessään neljä viidestä kansanmurhan kriteeristä (HS, 07.10.2025).

Uutisen mukaan samaan aikaan rauhanmahdollisuudet ovat nousseet esiin voimakkaammin kuin aiemmin. Israel ja Hamas ovat aloittaneet Egyptissä epäsuorat neuvottelut Yhdysvaltojen, Qatarin ja Egyptin välityksellä. Neuvottelujen teemoihin kuuluu muun

muassa panttivankien vapauttaminen. Vaikka neuvottelut ovat edenneet myönteisessä ilmapiirissä, Israelin sotatoimet Gazassa jatkuvat yhä, kuitenkin merkittävästi aiempaa hillitympinä, raporttien mukaan ne edelleen aiheuttavat kuolonuhreja ja humanitaarista kärsimystä (HS, 07.10.2025).

3.1 Diskurssianalyysi

Tutkielmassa käytetään diskurssianalyysiä aineiston analysoimisessa. Diskurssianalyysi on laaja ja monimuotoinen lähestymistapa kielen ja merkitysten tutkimiseen (Pietikäinen, & Mäntynen, 2019, luku 1.2). Sen keskeisenä lähtökohtana on ajatus siitä, että kieli ei ole neutraali väline todellisuuden kuvaamiseen. Diskurssianalyysi on työkalu, jonka avulla voidaan tutkia miten, todellisuus rakentuu (Jokinen ja muut, 2016). Kielenkäyttö nähdään sosiaalisena toimintana, jossa tuotetaan tietoa, identiteettejä ja valtasuhteita. Diskurssianalyysin avulla voidaan tarkastella, miten tietyt puhetaivat ja merkitykset vaikuttavat sekä millaisia näkökulmia ne vahvistavat tai sulkevat pois (Mäntynen ja Pietikäinen, 2019). Kielellinen toiminta on aina kontekstisidonnaista, ja siihen vaikuttavat ennalta määrätyt arvot, normit ja rutiinit (Jokinen ja muut, 2016).

Sosiaalinen konstruktionismi on keskeinen käsite diskurssianalyysissä. Jokisen ja muiden mukaan sosiaalisella konstruktiolla tarkoitetaan sitä, että tieto ei ole neutraalia tai yksiselitteistä, vaan se syntyy ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Todellisuutta ei siis voida hahmottaa ilman siihen liitettyjä tulkintoja ja merkityksiä, jotka vaihtelevat näkökulman mukaan. Diskurssianalyysissä tämä liittyy erityisesti siihen, että ilmiöt sanallistetaan. Merkityksellistäminen eli nimeäminen viittaa siihen, millaisia käsitteitä, sanoja tai luokitteluja käytetään eri asioiden kuvaamiseen, ja näillä valinnoilla on keskeinen rooli siinä, millaisena ilmiö nähdään (Jokinen ja muut, 2016)

Tutkimuksen kohteena on Helsingin Sanomien uutiset ja niiden kielellinen esitystapa. Diskurssianalyysi tarjoaa toimivan menetelmän aineiston kielelliseen tarkasteluun. Menetelmä mahdollistaa sen, että voidaan tunnistaa uutisoinnista toistuvia puhetapoja ja

tarkastella, miten ne tuottavat ja ylläpitävät tietynlaista kuvaa konfliktista. Diskurssianalyysi sopii erityisen hyvin tämänkaltaiseen tutkimukseen, sillä se huomioi myös median roolin merkitysten ja valtasuhteiden rakentajana (Mäntynen ja Pietikäinen, 2019). Diskurssianalyysin avulla tunnistetaan Helsingin Sanomien uutisartikkeleista toistuvia puhetapoja, tarkastellaan sanavalintoja, toimijoita ja pohditaan millaisia merkityksiä uutiset tuottavat.

3.2 Diskurssit ja valta

Diskurssi tarkoittaa kielen, puheen ja muiden viestinnällisten käytäntöjen avulla rakennettuja merkitysjärjestelmiä. Se ei viittaa vain yksittäisiin lauseisiin tai teksteihin, vaan laajempiin tapoihin puhua, kirjoittaa ja ymmärtää maailmaa. Diskurssien avulla määritellään, mitä pidetään totena, tärkeänä tai hyväksyttävänä tietyssä yhteiskunnallisessa ja kulttuurisessa kontekstissa (Fairclough 1995, s. 82). Diskurssit yhdistävät kielellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden: ne ilmenevät kielessä, mutta diskurssien valta ei rajoitu pelkästään kieleen. Diskurssit rakentuvat myös näkymättömiin tai itsestään selviin normeihin ja sääntöihin. Nämä ohjaavat ja rajaavat sitä, mitä on mahdollista sanoa tai ilmaista (Pietikäinen, & Mäntynen, 2019). Diskurssit eivät myöskään ole neutraaleja vaan, olennainen vallankäytön väline (Fairclough 1995, s. 75).

Teun A. van Dijkin mukaan nykyaikaisen vallan muodot tulisi määrittää symboliseksi valtaksi, joka perustuu niin sanottuun etuoikeutettuun pääsyyn diskursseihin ja niiden kontrolloimiseen. Julkisen diskurssin kontrolli on samalla yleisön epäsuoraa kontrollointia (van Dijk, 2008, s. 14). Tämän vuoksi van Dijkin mukaan symbolisina eliitteinä voidaan pitää muun muassa poliitikkoja ja journalisteja. Symboliseksi eliitiksi van Dijk määrittää ryhmät, joilla on mahdollisuus muovata julkisia diskursseja. Journalistit muodostavat symbolisen eliitin, koska heillä on erityinen pääsy julkisen diskurssin tuotantoon ja jakeeluun. Heidän roolinsa tiedon välittäjinä antaa heille merkittävän mahdollisuuden vaikuttaa siihen, miten yhteiskunnalliset ilmiöt esitetään ja ymmärretään. Israel–Palestiina-konfliktin kaltaisissa monimutkaisissa ja pitkäkestoisissa konflikteissa journalistien valta

korostuu erityisesti siinä, miten eri tapahtumat, osapuolet ja näkökulmat tuodaan julkiseen keskusteluun. Fairclough (1989, s. 27) kuitenkin korostaa, että uutisten tulkinta ei ole yksiselitteistä, vaan se rakentuu lukijan tekemien merkityksenantojen varaan. Tämä korostaa lukijan aktiivista roolia uutisten tulkinnessa.

3.3 Representaatiot ja media

Representaation käsite liittyy oleellisesti diskurssien rakentumiseen. Stuart Hallin mukaan representaatio on prosessi, jossa kielen merkityksellistämisen käytänteet rakentavat vaikutusvaltaisia "kuvia" erilaisista tilanteista, ihmisistä ja ilmiöistä (Hall, 2024, s. 11). Representaatiota hyödynnetään diskurssitutkimuksessa melko laajasti ja voidaan jopa sanoa, että kielellä representoidaan maailmaa (Pietikäinen, & Mäntynen, 2019, luku 2.2). Voidaan puhua "uudelleen esittämisestä", jossa vallitsee merkityksenannon sosiaalista, sopimuksenvaraista ja vaikutusvaltaista luonnetta (Pietikäinen, & Mäntynen, 2019, luku 2.2). Representaatioihin vaikuttaa aina se, miten kyseistä ilmiötä tai asiaa on esitetty aikaisemmin. Pietikäisen ja Mäntynen mukaan representaatioon liittyy myös kysymys vallasta; ketä kuvataan ja miten.

Median rooli on olennainen osa representaatioiden muodostumisessa, sillä media toimii yhtenä tärkeimmistä areenoista, joissa representaatiot tuotetaan ja esitetään. Median uutis-, kuva- ja sanavalinnat eivät ainoastaan välitä tietoa, vaan rakentavat tiettyjä tulkintoja ja merkityksiä representoiduista tapahtumista ja ilmiöistä. Median representaatioiden myötä tietyt näkökulmat ja toimijat voivat korostua, ja samalla medialla on valta päättää, mitkä asiat jäävät käsittelyn ulkopuolelle. Näin media toimii myös vallankäytön välineenä (Seppänen, & Väliverronen, 2024).

Helsingin Sanomat on Suomen suurin ja vaikutusvaltaisin uutismedia, minkä vuoksi sen tuottamat representaatiot ovat keskeisessä asemassa. Kyseinen media vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi siihen millaisia mielikuvia ja tulkintoja yleisölle välittyy kansainvä-

lisistä konflikteista, kuten Palestinan ja Israelin tilanteesta. Medialla on siis valta muokata yleisön käsitystä konfliktin osapuolista ja tapahtumien merkityksestä (Seppänen, Väliverronen, 2024).

4 Diskurssit Helsingin Sanomien uutisartikkeleissa

Israel-Palestiina-konfliktia käsittelevä uutisointi tuottaa jatkuvasti erilaisia diskursseja, joiden välityksellä osapuolet, tapahtumat ja syy-seuraussuhteet esitetään. Tässä analyysissä tarkastellaan Helsingin Sanomien uutisia Israelin ja Palestiinan konfliktista ja tunnistetaan ne diskurssit, joiden avulla uutinen rakentaa ymmärrystä konfliktista ja sen toimijoista.

Ensimmäisessä (Helsingin Sanoma, 07.10.2023) uutisessa keskeinen diskurssi liittyy Israelin tiedustelun epäonnistumiseen. Hyökkäyksestä ei puhuta ensisijaisesti Hamasin sotilaallisena saavutuksena, vaan Israelin turvallisuuskoneiston pettämisenä. Tätä diskurssia rakennetaan asiantuntijan arvioiden perusteella.

Esimerkissä (1) asiantuntija Stewart korostaa tiedustelun epäonnistumisen diskurssia kuvaamalla hyökkäystä sellaisena, jota Israelin olisi tullut kyetä ennakoimaan. Tiedustelun epäonnistumisen diskurssia vahvistaa myös uutisen otsikointi (esimerkki (2)). Yhdessä esimerkit (1) ja (2) vahvistavat diskurssia, jossa Israelin tiedustelutoiminta näyttäytyy epäonnistuneena. Hyökkäys kuvataan ennen kaikkea institutionaalisenä ongelmana, eikä Hamasin sotilaallisena saavutuksena. Asiantuntijan-esitykset sekä otsikon suora tulkinta ohjaavat lukijaa hyväksymään tämän näkökulman.

(1) "Tämän mittaluokan hyökkäys vaatii valtavasti koordinaatiota. Tätä epäonnistumista tullaan ehdottomasti puimaan Israelissa aika välittömästi, mutta viimeistään kun tilanne on hellittänyt", Stewart jatkaa. (HS, 07.10.2023)

(2) "Tutkija: Hamasin ”epätoivoinen” hyökkäys kertoo, että Israelin tiedustelu on epäonnistunut”. (HS, 07.10.2023)

Ensimmäisessä tutkimuksessa uutisessa Hamas kuvataan aktiivisena toimijana (esimerkki (3)), joka on käynnistänyt uusimman konfliktin aallon, ja se voidaan nähdä strategisena ja poliittisena toimijana (esimerkki (4)). Näin uutinen rakentaa narratiivia siitä, että Hamas nähdään aloitteellisena osapuolena. Uutisessa Israel kuvataan monitasoisena toimijana. Esimerkissä (5) korostuu reaktiivisuus. Israelin toimet kuvataan vastareaktiona Hamasin

iskulle. Turvallisuuden diskurssi rakentuu esimerkissä (6), jossa Israel siirtää sotilaita Gazan rajalle takaamaan turvallisuutta. Tämä viestii Israelin toiminnan rationaalisena ja puolustuksellisena.

- (3) "Hamasin varhain lauantaina aloittama laaja hyökkäys Israelia vastaan." (HS, 07.10.2023)
- (4) "Hamas pyrkii hyökkäyksellään vaikuttamaan seekä Palestiinan sisä- että ulkopoliitiikkaan." (HS, 07.10.2023)
- (5) "Israel käynnisti lauantaina aamupäivällä ilmaiskut Gazaan vastauksena hyökkäykselle." (HS, 07.10.2023)
- (6) "Israel siirtää sotilaita Gazan rajalla sijaitseviin kyliin ja kaupunkeihin turvaamaan tilannetta" (HS, 07.10.2023)

Tässä uutisessa sivutaan humanitaarista diskurssia (esimerkki (7)). Esimerkissä painotetaan sitä, että Gazan asukkaat ovat täysin ulkopuolisen avun varassa. Sanavalinnat, kuten "*täysin*", korostavat toivottomuutta, mikä rakentaa diskurssia, missä palestiinalaiset nähdään passiivisina ja heikossa asemassa olevina toimijoina.

- (7) "Gazassa ei ole mitään luonnonvaroja, ei mitään mahdollisuutta käydä kauppaa ulospäin. Alueen kasvava asukasmäärä on täysin ulkopuolisen avun varassa, ja Hamasin ja palestiinalaishallinnon mahdollisuudet vaiuttaa tilanteeseen ovat hyvin rajalliset." (HS, 07.10.2023)

Toisessa uutisessa (Helsingin Sanomat, 18.12.2024) päädiskurssina on humanitaarinen diskurssi. Uutisessa korostuu ennen kaikkea siviilien ja etenkin lasten kärsimys. Esimerkit (8) ja (9) vievät huomion sotilaallisista strategioista ja tuovat esille siviilien kärsimyksen. Numeeriset ilmaisut "5 139 siviiliä, joista lähes 2 000 oli lapsia" sekä superlatiivit "ennäkemätöntä modernin historian standardeilla" vahvistavat uutisen moraalista kehystä ja konkretisoivat kärsimyksen mittakaavan. Tämä tuo konkreettisesti lukijalle esille konfliktin inhimillisen vakavuuden. Siviilit nähdään passiivisina toimijoina. Tällainen kielenkäyttö siirtää uutisen painopisteen pois poliittisista motiiveista ja korostaa konfliktin humanitaarisia seurauksia.

- (8) "Noin kaksi miljoonaa gazalaista on joutunut pakenemaan kodeistaan" (HS, 18.12.2024)

- (9) "Israelin ilmaiskut Gazaan sodan alussa aiheuttivat siviileille laajempaa kärsimystä kuin mikään muu sota kahtena viime vuosikymmenenä" (HS, 18.12.2024)

Israel esiintyy aktiivisena sotilaallisena toimijana, jonka toimet kuvataan uutisessa konfliktin pääasiallisena syynä ja moraalisen kritiikin kohteena (esimerkit (10) ja (9)). Airwars järjestö kuvataan asiantuntijana, joka legitimoitii tiedon. Tämä vahvistaa uutisen uskottavuutta. Esimerkki (12) puolestaan osoittaa, että Israelin armeija kiistää järjestön tiedot, mikä luo vastakkainasettelun diskurssin. Näiden kolmen esimerkin avulla lukija saa kuvan, että Israelin toimet ovat konfliktin keskiössä ja että siviilit kärsivät.

- (10) "Israelin ilmaiskut Gazaan lokakuussa 2023 aiheuttivat suurta kärsimystä siviileille" (HS, 18.12.2024)
 (11) "Brittiläisjärjestö Airwars tunnetaan tarkasta menetelmästä sodan vaikutusten selvittämisessä." (HS, 18.12.2024)
 (12) "Israel kiistää järjestön selvittämät tiedot kokonaan." (HS, 18.12.2024)

Tutkitussa uutisessa (18.12.2024) konfliktia kuvataan termillä *"sota"*, mikä yksinkertaistaa tapahtumien luonnetta ja voi antaa harhaanjohtavan kuvan konfliktista. Sodasta puhuminen siirtää huomiota pois teon oikeudellisesta ja moraalisesta arvioinnista, vaikka jo tuolloin tulleen Amnesty Internationalin raportin (2024) mukaan Israelin Gazassa toteuttamat toimet täyttävät useita kansanmurhan tunnusmerkkejä (Genocide Convention).

Kolmannessa uutisessa (Helsingin Sanomat, 18.01.2025) korostuu tulitaukosopimuksen neuvotteluprosessi ja sen hyväksyminen. Ilmaisut, kuten *"hyväksyi sopimuksen"*, *"neuvotteli yli kuuden tunnin ajan"*, viittaavat rationaaliseen, hallinnolliseen toimintaan. Uutisessa keskeisenä diskurssina on diplomatiandiskurssi, sillä se rakentaa kuvaa konfliktista hallinnollisena ja poliittisena prosessina, jossa korostuvat kansainväliset neuvottelut ja viralliset päätökset. Esimerkeissä (13), (14) ja (15) toimijat, kuten Qatarin ulkoministeriö ja Israelin hallitus, esitetään rationaalisina neuvottelijoina, jotka pyrkivät ratkaisemaan kriisiä institutionaalisin keinoin.

- (13) "Israelin hallitus hyväksyi sopimuksen tulitauosta perjantain ja lauantain välisenä yönä." (HS, 18.01.2025)
- (14) "Israelin turvallisuuskabinetin hyväksyi sopimuksen jo ennen varsinaisen hallituksen päätöstä." (18.01.2025)
- (15) "Gazan tulitauko: Asiasta kertoi Qatarin ulkoministeriön tiedottaja." (HS, 18.01.2025)

Kyseinen uutinen tuo esiin Israelin sotilaallisen toiminnan intensiteetin. Pommitukset kuvataan jatkuvina ja kohdistuvan tiheästi asutuille alueille, mikä luo narratiivin aggressiivisesta toiminnasta tulitauon kynnyksellä. Ilmaisut, kuten "rajut iskut jatkuvat tiheästi asutuilla alueilla" ja "kohteena asuinrakennuksia ja keskeistä siviili-infrastruktuuria", korostavat konfliktin aggressiivista luonnetta ja siviilien haavoittuvuutta. Ilmaisut kytkeytyvät myös humanitaariseen diskurssiin, missä palestiinalaiset kuvataan kärsivinä osapuolina.

Neljäs uutinen (Helsingin Sanomat, 21.03.2025) Israel esitetään aktiivisena ja määrätietoisena toimijana. Puolustusministeri Katz kuvataan päättäväisenä johtajana, joka tekee strategisia päätöksiä konfliktin hallitsemiseksi. Ilmaisut, kuten "määrännyt armeijan valtamaan lisää alueita" ja "operaatioita tullaan jatkamaan, kunnes Hamas on täysin lyöty", kuvaavat Israelin toiminnan aggressiivisena.

Hamas puolestaan representoidaan uhkana ja esteenä rauhanprosessille. Uutisessa Hamas nähdään panttivankien pitäjänä ja konfliktin jatkumisen syynä. Esimerkki (16) luo kuvan Hamasin toiminnasta viivyttelyä ja vastuuttomana. Hamasin rooli on negatiivinen ja passiivinen. Esimerkissä (17) siviilit nähdään passiivisina toimijoina ja uhreina. Esimerkki muistuttaa palestiinalaisten humanitaarisesta kärsimyksestä.

- (16) "Mitä pitempään Hamas kieltäytyy vapauttamasta panttivankia, sitä enemmän alueita se menettää" (HS, 21.03.2025)
- (17) "Hamasin alaisten Gazan siviilipuolustusviranomaisten mukaan tiistaina uudelleen alkaneissa taisteluissa oli torstaihin mennessä kuollut yli 500 ihmistä." (HS, 21.03.2025)

Viides uutinen (Helsingin Sanomat, 07.10.2025) rakennetaan useita päällekkäisiä diskursseja, jotka voivat ohjata lukijan tulkintaa. Keskeisimpiä diskursseja uutisessa ovat terrorismin, rauhan ja humanitaarinen diskurssi.

- (18) "Rauha Gazaan on sodan toisena vuosipäivänä mahdollisesti lähempänä kuin kertaakaan aiemmin." (HS, 07.10.2025)
- (19) "Neuvottelut ovat alkaneet myönteisen ilmapiirin vallitessa." (HS, 07.10.2025)
- (20) "Hamasin iskusta tulee tänään kaksi vuotta, mutta rauha on ehkä lähempänä kuin kertaakaan aiemmin" (HS, 07.10.2025)

Esimerkit (18), (19) ja (20) ilmentävät uutisen rakentavaa rauhan diskurssia. Uutisen otsikko (20) yhdistää väkivallan ja toivon, jolloin konfliktin traaginen lähtökohta nostetaan huomioon. Heti perään lukijalle tarjotaan ajatus siitä, että kaikki ei ehkä ole enää täysin umpikujassa. Tämä tekee otsikosta inhimillisesti koskettavan: se tunnistaa kärsimyksen. Myös esimerkeissä (18) ja (19) toivo rakentuu pienistä sanavalinnoista. Kun puhutaan siitä, miten rauha on "mahdollisesti lähempänä" ja että neuvotteluissa vallitsee "myönteinen ilmapiiri", lukijalle välittyy kuva ihmisistä, jotka yrittävät löytää ulospääsyä pitkästä ja raskaasta tilanteesta.

5 Pohdinta ja Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa tarkasteltiin, millaisia diskursseja Helsingin Sanomien Israel-Palestiina-konfliktiin liittyvissä uutisartikkeleissa esiintyy. Diskurssianalyysin perusteella voidaan todeta, että uutisointi ei rakentunut yhden yksittäisen diskurssin varaan, vaan konfliktia jäsenneltiin useiden rinnakkaisten ja päällekkäisten diskurssien avulla. Aineistosta nousi erityisesti esille humanitaarinen diskurssi, turvallisuuden diskurssi, toimijuuden diskurssi, diplomatian diskurssi ja rauhan diskurssi.

Turvallisuuskurssi näkyi erityisesti uutisessa (Helsingin Sanomat, 21.03.2025), joissa Israelin toiminta kuvattiin vastauksena Hamasin hyökkäykseen ja oman väestön suojelemiseksi. Tällöin Israel representoitiin rationaalisena ja puolustautuvana toimijana, kun taas Hamas näyttäytyi aloitteellisena ja uhkaavana osapuolena. Tämä diskurssi tukee narratiivia, jossa sotilaalliset toimet esitetään osittain oikeutettuina reaktioina. Diskurssi ei tue niinkään osana pidempää rakenteellista konfliktia.

Humanitaarinen diskurssi puolestaan korostui erityisesti silloin, kun uutisointi keskittyi siviiliuhreihin, lasten kuolemiin ja Gazan asukkaiden kärsimykseen. Tällöin palestiinalaiset representoitiin pääasiassa passiivisina uhreina. Palestiinalaisten toimijuus jäi vähäiseksi. Vaikka tämä diskurssi tuo esiin konfliktin inhimilliset seuraukset, se voi samalla kaventaa palestiinalaisten roolia poliittisina toimijoina ja vahvistaa kuvaa heistä ensisijaisesti autettavina kohteina.

Erityisen kiinnostavaa aineistossa oli rauhan diskurssin esiintyminen konfliktin vuosipäivän yhteydessä. Otsikoissa ja sanavalinnoissa yhdistyivät tragedia ja toivo, mikä rakensi narratiivia mahdollisesta käännekohdasta. Tämä diskurssi poikkeaa selvästi sodan ja väkivallan painottamisesta ja ohjaa lukijaa näkemään konfliktissa myös positiivisen tulevaisuuden. Diskurssi esitettiin varovaisesti, mikä korostaa tilanteen epävakautta.

Analyysin perusteella sanavalinnat ja toimijoiden kuvaukset ovat muuttuneet ajan myötä selvästi. Alkuvaiheen uutisissa Hamas esitetään ennen kaikkea aktiivisena hyökkääjänä. Israel puolestaan osapuolena, joka reagoi tapahtumiin ja pyrki turvaamaan

omia kansalaisiaan. Tämä näkyy sanavalinnoissa, joissa Israelin sotatoimet kuvataan vastauksina hyökkäykseen, ja turvallisuuden palauttamisena. Myöhemmissä uutisissa sävy kuitenkin muuttuu: Israel kuvataan yhä useammin aktiivisena sotilaallisena toimijana, jonka toimet aiheuttavat laajaa siviilikärsimystä. Tätä tarkastellaan myös kansainvälisten järjestöjen ja oikeudellisten arvioiden avulla. Samalla palestiinalaiset näyttävät yhä vahvemmin kärsivinä siviileinä, joiden arkea sota hallitsee. Loppuvaiheen uutisissa mukaan tulee myös puhe neuvotteluista ja rauhan mahdollisuudesta. Näin uutisointi siirtyy vähitellen pois pelkästä sodan alkuvaiheen reaktiivisesta kriisikuvauksesta kohti kertomusta, jossa korostuvat sodan inhimilliset seuraukset ja toive siitä, että väkivallan kierre voisi joskus katketa.

Tutkimuksen tulokset tukevat aiempaa tutkimusta (El Damanhoury ja muut, 2025), jonka mukaan media ei ainoastaan raportoisi tapahtumista, vaan aktiivisesti rakentaa diskursseja. Nämä diskurssit vaikuttavat yleisön käsityksiin konfliktin osapuolista ja syistä. Helsingin Sanomien uutisointi pyrkii tasapainottamaan useita näkökulmia, mutta diskurssien vaihtelu osoittaa, että konfliktia ei esitetä täysin neutraalina. Se rakentuu erilaisten moraalisten, poliittisten ja institutionaalisten kehystysten välityksellä.

Tutkimus kuitenkin perustuu rajattuun aineistoon, eikä sen perusteella voida tehdä yleistyksiä kaikesta Helsingin Sanomien Israel–Palestiina-uutisoinnista. Lisäksi diskurssi-analyysi on aina tulkinnallinen menetelmä, jossa tutkijan omat valinnat ja näkökulmat vaikuttavat diskurssien tulkintaa ja tunnistamiseen. Myös uutisten valinta ja ajallinen raja-
jaus vaikuttavat siihen, millainen kokonaiskuva uutisoinnista muodostuu.

Jatkotutkimuksessa olisi hyödyllistä tarkastella laajempaa aineistoa sekä vertailla eri suomalaisia medioita keskenään. Lisäksi kiinnostavaa olisi analysoida visuaalista aineistoa, kuten valokuvia ja grafiikkaa, jotka voivat vahvistaa tai haastaa tekstissä rakennettuja diskursseja. Myös sosiaalisen median ja verkkokeskustelujen tarkastelu voisi tarjota lisänäkökulmaa siihen, miten journalistiset diskurssit otetaan vastaan ja muuntuvat yleisessä keskustelussa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Helsingin Sanomien Israel–Palestiina-utisointi rakentaa moniulotteista kuvaa konfliktista, jossa vuorottelevat turvallisuus, kärsimys, diplomatia ja toivo. Nämä diskurssit eivät ole vain kielellisiä valintoja, vaan ne vaikuttavat siihen, millaisena konflikti näyttäytyy yleisölle. Tämän vuoksi uutisoinnin kielellisten ja rakenteellisten ratkaisujen tarkastelu on keskeistä, kun pyritään ymmärtämään median roolia konfliktien merkityksellistämässä.

Lähteet

- Ali, A., Khan, M., & Riaz, M. (2024). Examining the framing of the Israel-Palestine conflict: A textual analysis of international media news coverage. *Migration Letters*, 21(S11), 1212–1223. <https://migrationletters.com/index.php/ml/article/view/10899>
- Amnesty International. (2025, July 28). *Israel/OPT: Israeli organizations conclude Israel committing genocide against Palestinians in Gaza in another milestone for accountability efforts*. Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2025/07/israel-opt-israeli-organizations-conclude-israel-committing-genocide-against-palestinians-in-gaza-in-another-milestone-for-accountability-efforts/>
- Berry, M. (2011). *More Bad News From Israel*. Pluto Press.
- El Damanhoury, K., Saleh, F., & Lebovic, M. (2025). Covering the Israeli–Palestinian Conflict: A Critical Discourse Analysis of Al Jazeera English and BBC’s Online Reporting on the 2023 Gaza War. *Journalism and Media*, 6(1), Article 9. <https://doi.org/10.3390/journalmedia6010009>
- van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Power*. Palgrave Macmillan.
- Dostri, O. (2023). *Hamas’s October 2023 attack on Israel: The end of the deterrence strategy in Gaza*. *Military Review Online Exclusive*. U.S. Army University Press. <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/military-review/Archives/English/Online-Exclusive/2023/Dostri/Hamas's-October-2023-Attack-on-Israel-UA.pdf>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

Fairclough, N. (1989). *Language and power*. Longman.

Fairclough, N. (1997). *Miten media puhuu*. Vastapaino.

Hall, S, (2024). *Representation* (3rd ed.). SAGE

Ibrar, Z., & Khan, M. (2025). Framing and Media Bias in Conflict Reporting: A Comparative Analysis of Al-Jazeera, CNN, and Global Times During the 2023 Palestine-Israel Conflict. *Interdisipliner Medya Ve İletişim Çalışmaları*, 2(3), 42–71.

Jokinen, A, Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino

Jokinen, R. (07.01.2016) *STT oikoo kolmea Gaza- uutistaan*, Helsingin Sanomat. Noudettu 10.01.2016 osoitteesta <https://www.hs.fi/maailma/art-2000011734313.html>

Juusola, H. (2023). *Israelin-Palestiinan konflikti, historia ja nykypäivä*. YouTube. Noudettu <https://www.youtube.com/watch?v=U3A3HqIOYIM&t=1s>

Kujala, T. (2012). *Lähi-idän mediasota: Journalismin ristipaineet Israelin ja palestiinalaisten välisessä konfliktissa*

Pietikäinen, S., & Mäntynen, A. (2019). *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Vastapaino. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789517688253>

Protest at Helsingin Sanomat headquarters calls for balanced reporting on middle east conflict (15. joulukuuta 2023) Helsinki Times. Noudettu 10.12.2025 osoitteesta https://www.helsinkitimes.fi/finland/finland-news/domestic/24632-protest-at-helsingin-sanomat-headquarters-calls-for-balanced-reporting-on-middle-east-conflict.html?utm_source=chatgpt.com

Seppänen, J. & Väliaverronen, E. (2024). *Mediayhteiskunta: Viestintä ja valta huomiota-loudessa*. Vastapaino

Sillanpää, S. (10. heinäkuuta 2014) Lähi-idän kriisin tausta – viisi perusasiaa Israelin ja palestiinalaisten konfliktista, Helsingin Sanomat. Noudettu 26.11.2025 osoitteesta <https://www.hs.fi/maailma/art-2000002745149.html>

Wolfsfeld, G. (2004). *Media and the path to peace*. Cambridge University Press.

communication, 43(4),

Liitteet

Aineistoluettelo

- Aaltonen, J. (07. lokakuuta 2023) Tutkija: Hamasin epätoivoinen hyökkäys kertoo, että Israelin tiedustelu on epäonnistunut. *Helsingin Sanoma*. <https://www.hs.fi/maailma/art-2000009907321.html>
- Jylhä, A. (18. tammikuuta 2025) Gazan tulitauko voiman sunnuntaina aamulla. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/maailma/art-2000010972693.html>
- Paakkanen, M. (07. lokakuuta 2025) Hamasin iskusta tulee tänään kaksi vuotta, mutta rauha on ehkä lähempänä kuin kertaakaan aiemmin. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/maailma/art-2000011541996.html>
- Rajamäki, T. (18. joulukuuta 2024) Israelin ilmaiskussa Gazaan on kuollut enemmän lapsia kuin missään lähihistorian sodissa, kertoo järjestö. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/maailma/art-2000010907681.html>
- STT-AF (21. maaliskuuta 2025) Israelin puolustusministeri määräsi armeijan valtaamaan lisää alueita Gazasta. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/maailma/art-2000011115139.html>